

DE BEKER VAN ZWARTSLUIS

De tijd ligt nog niet zoo ver achter ons, dat er weinig of geen waarde werd gehecht aan voorwerpen uit het ver verleden en nog tot in het midden der vorige eeuw werd zelfs aan voorwerpen van zeer groote cultureele waarde blijkbaar geen bijzondere beteekenis geschonken. Zoo deelde in de 40e vergadering van onze Vereeniging, gehouden op 30 October 1877, Mr. R. J. W. F. baron van Hoëvell mede dat de gemeente Zwartsluis in het bezit is geweest van een prachtigen zilveren beker, een geschenk van den drost van Vollenhove, Hendrik Bentinck, welke beker in 1864 was verkocht aan een kunstkooper te Amsterdam voor de som van f 1200.-, en later in het bezit moet zijn geraakt van een Belgisch edelman. Wat de aanleiding is geweest dat de gemeente die beker werd geschonken, had hij tot dusverre niet kunnen te weten komen; wel beweerden sommigen, dat zulks in verband zoude staan met het wegvoeren van kostbaarheden bij gelegenheid van den inval van den bisschop van Munster in 1672, doch daaromtrent was door hem alleen bekend, dat in deel I van het werk: „Toneel des Oorlogs” door L. van den Bosch, Amsterdam 1675, staat: 1672 Junij „Die van Steenwijk hebben zich ook wel haast in de gemeene capitulatie in-gelaten (n.l. met den Keurvorst van Keulen en den bisschop van Munster) een stedeken van deselve provintie, maar een weijnig landwaarts in gelegen, doch met acht tamelijke bolwerken en wallen gesterkt. Het selve heeft ook de vestinge Swartsluijs aan het Swartewater, niet verre van Hasselt, op het uijtstroomen van de rivier gelegen, gedaan; een plaats van natuur en door het omliggende water en door zijn vestingen en vijf bolwerken sterk”.

Het eenige wat te Zwartsluis van dien beker te vinden is, is

eene beschrijving, opgenomen in de notulen van den Gemeenteraad, dd. 25 Juli 1864, luidende: „Op den knop van het deksel prijkt het beeld van Mercurius, gezeten op een zeepaard; het deksel vertoont de borstbeelden van vijf vorsten uit het huis van Oranje, alles beschaduwd door engelengezigten. In het deksel is aangebracht een borstbeeld, waaronder eene inscriptie, luidende: Hendrick Bentinck, Heer van Diepenheim, Drost van Vollenhoven en de heerlijkheid Kuijnder. Op het bovengedeelte des bekera zijn tusschen drie hoornen des overvloeds, drie symbolen, voorstellende Vrede, Gerechtigheid en Oorlog, waaronder de navolgende bijschriften zijn gegraveerd:

Onder dat van de Vrede:

De hoenders gaan in rust
De huijsman graeft ook mede
De Faem roept overluit
De Heere geeft ons vrede.

Onder dat der Gerechtigheid:

Siet, Burgervaders, siet
Gods beelt, gerechtigheit:
Leer ieder hoe men recht
Van onrecht schift en scheid.

Onder dat des Oorlogs:

Bij tijde dan verhuijst
't Vinnigste Helgedrocht
Rechtvaardigheit en Vrê
Heeft ons aan God verknocht.

Tusschen den bokaal en den voet ziet men drie menschenbeeldjes, met de armen door elkaar gestrengeld, om met de hoofden den bokaal te ondersteunen.

De bokaal kan van den voet worden genomen door middel van een zilveren moer en schroef, die aan den bokaal en tusschen genoemde beeldjes is aangebragt.

Op den voet ziet men, behalve bladeren van laurier en eiken, zes aangezigten van engelen en even zoovele wapens met onderschriften, n.l. van Swartsluis en Transisalaria (Over-

